

законодавство яких не передбачає надання інформації про засновників або власників на запит української сторони; поетапного встановлення квот щодо присутності в ефірі телерадіоорганізації аудіовізуального продукту, виробленого в одній країні.

Забезпечення розвитку сфери телебачення і радіомовлення вимагає: збільшення покриття території України телерадіомовленням вітчизняних аудіовізуальних засобів масової інформації, зокрема в прикордонних районах України. Система масових комунікацій в Україні буде неповною та відстає без розвитку власного супутникового мовлення.

Для організації ефективної взаємодії з українською діаспорою необхідно налагодити співробітництво між вітчизняними засобами масової інформації та засобами масової інформації українських громад за кордоном. Не обійдеться Україна і без розширення мережі кореспондентських пунктів вітчизняних засобів масової інформації за кордоном, створення належних умов для їх діяльності.

Надійним способом формування позитивного іміджу України на міжнародній арені є збільшення обсягів розповсюдження за кордоном вітчизняної друкованої продукції, зокрема іноземними мовами; забезпечення трансляції програм вітчизняного телерадіомовлення на територію інших країн.

Отже, під загальним поняттям «інформаційна безпека» в нормативно-правових актах доцільно розмежувати це поняття на «інформаційно-технічну безпеку» та «інформаційно-психологічну безпеку».

В управлінському аспекті на перше місце сьогодні висувається проблема ефективного управління інформаційно-психологічною безпекою держави, яку автор визначає як стан та процес захищеності національних інтересів, пов'язаних зі збереженням психічного здоров'я, системи цінностей і свободи волі громадян і суспільства, а також інформаційних структур та ресурсів, які забезпечують нормальне функціонування і життєдіяльність держави, суспільства і громадян.

Виникає необхідність створити управлінський орган – Міністерство інформаційної політики, який би ніс відповідальність за реалізацію інформаційної політики держави та інформаційно-психологічну безпеку. Також повинен бути орган при РНБО, який би напрацював певну стратегію інформаційної політики у сферах інформаційно-технічної та інформаційно-психологічної безпеки.

Література.

1. Атаманов А. Г. Диалектика безопасности // «Национальная безопасность в перспективах современного развития», 2005. – №5. – С. 15.
2. Павлютенкова М. Ю. Информационная война: реальная угроза или современный миф? // «Власть», 19.2.2001, Москва. – №12. – С. 20.
3. Дзлиев М. И. Проблемы безопасности: теоретико-методологические аспекты / М. И. Дзлиев, А. Л. Романович, А. Д. Урсул. – М., 2001. – С. 9.
4. Стрельцов А. А. Обеспечение информационной безопасности России. Теоретические и методологические основы. – М.МЦНМО, 2002. – С. 52.
5. Кучма Л. О. Інформаційно-психологічна безпека: теоретико-методологічні підходи та дискусії / Наукові праці. – Том 110. – Випуск 67. – С. 133–136.
6. Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003р. №964-IV).
7. Доктрина інформаційної безпеки України. Затверджена Указом Президента України від 08.07.2009 №514/2009.
8. Б. А. Кормич. Організаційно-правові основи політики інформаційної безпеки України. / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня юридичних наук // НУВС. – 2004. – С. 17.
9. Логінов О.В. Адміністративно-правове забезпечення інформаційної безпеки органів виконавчої влади // Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. // НАВСУ. 2005. – С. 12.

10. Азамов О. В., Будылин К. Ю., Бунев Е. Г., Сакун С. А., Шакин Д. Н. Информационная безопасность // www.naukaxxi.ru.

11. www.rosbalt.ru/2009/12/695565.htm.

12. Григорій Смітюк. Захистити підростаюче покоління від аморального впливу медіа-простору. г. Голос України. №189(4689), 08.10.2009. – С. 4.

13. Соціально-правові основи інформаційної безпеки: Навч. посібник / За ред. В. В. Остроухова. – К., 2007. – 496 с.

14. Указ Президента України «Про стратегію національної безпеки України» від 12.03.2007 №105/2007.

УДК 35.076:00.73

Ігор Куспляк

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В ЕЛЕКТРОННОМУ ВИГЛЯДІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

В статті розкрито проблеми надання адміністративних послуг в електронному вигляді. Проаналізовано ступінь готовності публічного органу до надання адміністративних послуг в електронному вигляді з точки зору інформаційної відкритості веб-сайтів публічних органів влади. Визначено можливі шляхи розв'язання проблем щодо надання даного виду послуг.

Ключові слова: послуга, електронні адміністративні послуги, державне управління, інформаційна відкритість.

Стрімкий розвиток інформаційно-телекомунікаційних технологій (ІКТ) дозволив докорінно змінити методи роботи комерційних організацій, і електронна економічна діяльність отримала широке розповсюдження в бізнесі завдяки об'єднанню широкого спектру технологій, таких як комунікаційні мережі, електронна пошта, технології обміну даних тощо.

Ці зміни дістались і державного управління, що знайшло своє відображення в концепції електронного урядування.

Змінюється і сфера послуг, їх природа та способи надання. Одним з ключових положень концепції електронного урядування є реалізація процесів надання послуг різним категоріям громадян за допомогою ІКТ. Аналіз зарубіжного досвіду показує, що переведення послуг в електронний вид дає змогу оптимізувати процес їх надання, зменшує матеріальні та часові витрати на її отримання, сприяє прозорості та зменшенню корупції в органах влади.

Держава швидко взяла на озброєння новий вид послуг, але не врахувала проблеми, які виникають в процесі їх впровадження.

Отже, актуальними залишаються питання аналізу проблем надання адміністративних послуг в електронному вигляді та можливі шляхи їх вирішення.

Питаннями впровадження електронного урядування та надання послуг в електронному вигляді займаються такі українські наукові діячі та дослідники, як О. Бара-

© Куспляк І. С., 2010.

нов, М. Демкова, І. Жилаєв, І. Клименко, К. Линьова, І. Малокова, С. Чукут та ін.

Процес формування сфери послуг в електронному вигляді в Росії викладено в працях С. Вишнякової, О. Даніліна, В. Дрожжинова, В. Солодова та ін.

Більшість авторів виділяє основні проблеми та перешкоди, які впливають на процес впровадження послуг в електронному вигляді, але всі вони потребують ґрунтовного аналізу та класифікації.

Метою статті є виділення проблем впровадження адміністративних послуг в електронному вигляді та окреслення можливих шляхів розв'язання цих проблем.

Проблеми впровадження адміністративних послуг в електронному вигляді можна розглядати на рівні держави так і на рівні окремих інституцій, будь-то міністерство, адміністрації або фонди. Але тут не можна не погодитись з А. Даніліним, який вказує на різницю в швидкості протікання соціально-політичних та технологічних змін (рис. 1) і визначає її як основну проблему використання ІКТ в державному управлінні.

мета

виклад
основного матеріалу

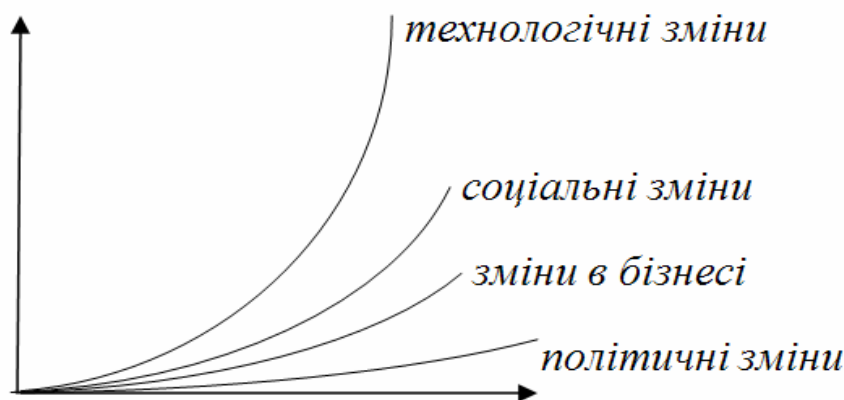

Рис. 1 Фундаментальна різниця соціально-політичних та технологічних змін [2]

Дійсно, переваги при наданні послуг за рахунок взаємодії з клієнтами за допомогою ІКТ першими зрозуміли в бізнесі. Для бізнесу основним фактором для успіху є швидкість та точність збору, обробки та передачі інформації і можливості ІКТ тут практично необмежені. Враховуючи те, що користувачами послуг в електронному вигляді є підприємства, установи та організації, домашні господарства та громадяни, то даний вид послуг є багатофункціональним по своїй суті і має багатопрофільний напрям.

Впровадження послуг в електронному вигляді дало змогу бізнесовим організаціям змінити традиційні послуги, відділити їх від виробника, транспортувати їх на відстані та з низькими матеріальними витратами зберігати на електронних носіях, обмежити особистий контакт з клієнтами.

Вивчення та запозичення досвіду використання ІКТ для надання послуг в бізнесі для державного сектору само не вирішує потребу. Це лише початковий етап, на якому відбувається переосмислення трансформаційних змін, цілей та функцій держави, формування власної державної концепції використання та розповсюдження ІКТ, яка відповідає можливостям держави та реаліям сьогодення.

Отже, наступна проблема – це наявність єдиної стратегії та бачення застосування ІКТ для надання адміністративних послуг.

В Україні створено законодавче забезпечення електронного урядування, зокрема і надання послуг в електронному вигляді.

Один з перших документів, в якому згадується про «надання широкого спектра інформаційних послуг населенню, державним і комерційним організаціям, зарубіжним кори-

стувачам», є Закон України «Про концепцію Національної програми інформатизації» [8], який направлений на «забезпечення громадян та суспільства своєчасною, достовірною та повною інформацією на основі широкого використання інформаційних технологій».

Постановою Кабінету Міністрів України (КМУ) «Про заходи щодо створення інформаційної системи «Електронний Уряд» визначено, що «одним з пріоритетних завдань щодо розвитку інформаційного суспільства є надання громадянам та юридичним особам інформаційних та інших послуг» [7], і згідно «Порядку надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи «Електронний Уряд» [6] виділено чотири види надання інформаційної послуги: інформування, одностороння взаємодія, двостороння взаємодія і проведення трансакцій. За даним Порядком перелік має чотири основні розділи: послуги для громадян, послуги для державних службовців, послуги для юридичних осіб та послуги для представників міжнародної спільноти. Але, як вважають деякі дослідники, дана класифікація потребує доопрацювання, так як, наприклад, не передбачені послуги, пов'язані з правами власності на землю та не визначено зміст конкретних послуг [1, с. 56].

Основні цілі щодо надання послуг в електронному вигляді визначено в Законі України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» [9]. Зокрема, вказано на необхідності збільшення різноманітності та кількості послуг населенню та бізнесу, що надаються за допомогою ІКТ та впровадженні механізмів надання органами державної влади та органами місцевого самоврядування юридичним та фізичним особам інформаційних послуг з використанням мережі Інтернет.

Незважаючи на існування нормативно-правових документів, які регулюють сферу впровадження послуг в електронному вигляді, існують певні недоліки щодо визначення та класифікації послуг, деякі програми та документи мають декларативний характер та «ім бракує чіткого логічного ланцюга: цілі – завдання – результати – короткотермінові наслідки – довготермінові наслідки» [1, с. 195]. Тому нагальною є потреба в розробці стратегії розвитку електронного урядування в Україні. На необхідності даної стратегії неодноразово наголошується на науково-практичних конференціях, «Днях електронного урядування» та в наукових дослідженнях, зокрема, в дослідженні «Електронне урядування в Україні: аналіз та рекомендації» наголошується, що «розробка та прийняття стратегії сприятиме досягненню європейських стандартів якості електронних адміністративних послуг для бізнесу та громадян» [1, с. 215].

Проблема інформаційної відкритості органів державної влади та органів місцевого самоврядування теж має важливе значення. Закритість процедур процесу надання послуг та низький рівень інформованості населення про принципи діяльності публічного органу є суттєвим гальмом при впровадженні адміністративних послуг в електронному вигляді. Інформаційна відкритість є одним із факторів легітимності влади, її ефективної політики та важливим засобом громадського контролю та протидії корупції.

Тільки необхідний рівень відкритості та прозорості публічних органів влади сприятиме вирішенню цієї проблеми.

Під відкритістю розуміється доступ до інформації про діяльність органу, документів та рішень, які він видає та мотивів діяльності. В найпростішому варіанті інформаційна відкритість досягається шляхом розміщення на веб-сайті інформації про структуру органу, переліку основних послуг, регламентований процес їх надання та контролю. Прозорість,

як зазначає В. Мельниченко, слід визначати як високий рівень обізнаності зрозумілості щодо матеріальної і процесуальної сторони діяльності органу та змістом цієї діяльності [5]. Наприклад, досить часто на веб-сайтах розміщуються звіти про виконання бюджету або використання коштів, але навіть фахівці з фінансів не можуть там щось зрозуміти.

Перелік необхідної інформації, її інформативне наповнення, періодичність оновлення та контроль за її достовірністю та захистом визначено в Постанові КМУ «Про Порядок оприлюднення в мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» [10]. Вимоги ж до інформації та стандартів веб-сайтів органів місцевого самоврядування на даний час відсутні, але рівень інформаційної відкритості веб-сайтів органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування є предметом уваги різних громадських організацій та дослідників. У 2007 році Українським центром політичних досліджень (УЦПД) було проведено моніторинг інформаційної відкритості сайтів центральних органів виконавчої влади (ЦОВВ) та обласних державних адміністрацій (ОДА) [4], у тому ж році за підтримки Фонду «Відродження» було проведено та оприлюднені результати аналізу веб-сайтів органів виконавчої влади та місцевого самоврядування [1], а у 2009 р. коаліцією громадських організацій досліджено інформаційну відкритість сайтів міст обласного значення України та складено їх рейтинг [3]. Всі ці дослідження мали різний інструментарій та методологію дослідження. Головним критерієм дослідження УЦПД є виконання органами влади вимог Постанови КМУ «Про Порядок оприлюднення в мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади» [10]. Зокрема, було встановлено, що середній рівень інформаційної відкритості сайтів ЦОВВ склав 58 %, а сайтів ОДА – 70%. Найбільш «закритими» є питання надання адміністративних послуг громадянам та юридичним особам і відсутність інформації щодо процедури надання послуги є «умисною політикою сприяння корупційним діянням» [4, с.9].

В другому дослідженні основними критеріями для аналізу було вибрано: частоту поновлення інформації; етап розвитку, на якому знаходиться веб-сайт; ступінь інформативності; наявність інтерактивних можливостей; мови, на яких доступна інформація на веб-сайті, та зміни в його реалізації та функціонування. Дана методологія є більш досконалою та ефективнішою з точки зору визначення інформаційної відкритості органу влади, визначення характеристик та можливостей веб-сайту, ступеня надання або готовності до надання адміністративних послуг в електронному вигляді.

Моніторинг веб-сайтів міст обласного значення відбувався в таких тематичних категоріях: змістовність наповнення сайту; практичність використання; громадська участь (інтерактивність) та послуги. Перша та третя категорії частково досліджувались в попередньому дослідженні, а от друга та четверта виділені для дослідження вперше. В основі аналізу практичності використання є легкість та зручність навігації по сайту, практичність інструментів пошуку, що є дуже важливим з точки зору низької комп'ютерної грамотності населення та підвищення довіри до сайту в цілому як до джерела інформації. В категорії «послуги» досліджувалось можливість надання послуг на сайтах міст обласного значення та стадії їх розвитку.

Всі ці дослідження мають велике наукове і практичне значення, але питання створення єдиних стандартів та методології дослідження інформаційної відкритості публічних органів є відкритим і потребує свого розв'язання. Так як в межах досліджень оцінювалась наявність інформації на сайті, а не її достовірність, потрібність, точність та повнота. Також не зверталась увага на ступінь задоволеності одержувачів адміністративних послуг в електронному вигляді якістю самих послуг. Це можна дізнатись шляхом опитування громадян для виявлення оптимального способу надання послуги, їх набору. В даному випадку це сприятиме вирі-

шенню питання відкритості і прозорості в наданні послуги. Так як раніше надання послуги будувалось як максимально зручне для чиновника, то тепер на передній план вийдуть інтереси громадянина.

Одним з напрямків роботи, які позитивно пов'язані з задоволеністю послугами в електронному вигляді, є соціальна активність одержувачів послуг та існуючий їх досвід в отриманні цих послуг. Так як більш активні громадяни, які ведуть активніший образ життя, входять до тих або інших соціальних мереж, розглядають існуючі перешкоди та бар'єри в отриманні електронних послуг як низькі, можуть успішно долати їх, і відповідно, зберігати високий рівень задоволеності послугою в цілому. Враховуючи існуючий у них доступ до неформальних каналів інформації, таких як колеги, родичі, знайомі можна підвищити рівень довіри до даного виду послуг та технологій електронного урядування загалом.

Інформаційні доступність послуг по каналам організацій, які їх надають, теж грає важливу роль. Потрібно організувати можливість надання консультацій, роз'яснень та уточнень щодо отримання послуг в електронному вигляді. Створення повноцінного зворотного зв'язку, інформаційної відкритості сприятиме подоланню перешкод доступу до послуг.

Наступний комплекс проблем пов'язаний з питаннями єдиних стандартів, технічних процедур та механізмів для комплексного надання адміністративних послуг в електронному вигляді.

Питання уніфікації процесів надання електронних адміністративних послуг органами виконавчої влади, приведення до єдиних стандартів структур даних електронної взаємодії органів виконавчої влади та бізнесу і населення, форматів обміну інформацією між органами виконавчої влади та юридичними і фізичними особами залишаються нерозв'язаними. Хоча і існує досвід розв'язання цих суто технологічних проблем, але він потребує узагальнення та вивчення. Наприклад, в Одеській області існують певні спроби уніфікації процесів надання послуг в електронному вигляді, де запропонована та впроваджується розробка з надання звітності платниками податків до Державної податкової адміністрації.

Проблеми впровадження адміністративних послуг в електронному вигляді потребують комплексного розв'язання, а не окремо різними органами на власний розсуд без загального бачення процесів.

Ефективність від впровадження можлива тільки з високим рівнем відкритості та прозорості публічних органів. Для визначення ступеня готовності публічного органу до надання даного виду послуг та кращих практик необхідні єдині критерії аналізу інформаційної відкритості веб-сайтів публічних органів влади.

Потребує узагальнення та вивчення досвід подолання технічних проблем щодо надання послуг в електронному вигляді різними органами та на його основі вироблення чітких процедур та процесів вибору уніфікованих технологічних рішень.

Література.

1. Баранов О. В. Електронне урядування в Україні: аналіз та рекомендації. Результати дослідження / О. А. Баранов, І. Б. Жилієв, М. С. Демкова та ін. [За ред. І. Г. Малюкової]. – К.: ООО «Поліграф-Плюс», 2007. – 254 с.
2. Данилин А. В. Электронные государственные услуги и административные регламенты. От политической задачи к архитектуре «электронного правительства». / А. В. Данилин / М.: Инфра-М. – 2004. – С. 8.
3. Інформаційна відкритість органів місцевого самоврядування: рейтинг офіційних веб-сайтів міст обласного (республіканського) значення України / Проект USAID «Гідна Україна»; ГО «Агенство з розвитку приватної ініціативи»; О. Федорович; К. Рубановський. – Івано-Франківськ, 2009. – 78 с.
4. Лаціба М. Інформаційна відкритість сайтів органів

державної влади України. / М. Лациба. / – К.: [Український незалежний центр політичних досліджень], 2007. – 48 с.

5. Мельниченко В.І. Прозорість чи відкритість? / В.І. Мельниченко // Віче 3 (144). – К., 2004. – С. 31–35.

6. Порядок надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи «Електронний Уряд»: наказ Державного комітету зв'язку та інформатизації України від 16 серпня 2003 р. № 149. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1066-03>.

7. Про заходи щодо створення електронної інформаційної системи «Електронний Уряд»: постановою Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2003 р. № 208. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=208-2003-%EF>.

8. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 4 лютого 1998 р. № 75 / ВВР України, 1998. – № 27–28 – С. 182.

9. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: Закон України від 09 січня 2007 р. № 537-V/ ВВР України. – 2007. – № 12. – С. 102.

10. Про Порядок оприлюднення у мережі Інтернет інформації про діяльність органів виконавчої влади: постановою Кабінету Міністрів України від 4 січня 2002 р. № 3. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3-2002-%EF>.

УДК 341.232

Олег Овчар

ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ ІНСТРУМЕНТУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУСІДСТВА І ПАРТНЕРСТВА В РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СФЕРІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Метою дослідження є аналіз можливостей участі України в програмах, що реалізуються ЄС в умовах трансформації Європейської політики сусідства. Досліджується співробітництво на двохсторонньому, регіональному, міжрегіональному та транскордонному рівнях. Пропонуються заходи щодо підвищення ефективності державної політики в сфері європейської інтеграції.

Ключові слова: Європейська інтеграція, Європейська політика сусідства, Інструмент Європейського Сусідства і Партнерства, Порядок денний асоціації.

Останні хвилі розширення ЄС суттєво змінили характер взаємовідносин України та Європейського Союзу. Україна стала безпосереднім сусідом цього провідного регіонального об'єднання. У березні 2003 року Європейська Комісія оприлюднила послання «Розширена Європа – Сусідні країни: Нова структура відносин з нашими східними та південними сусідами», в якому була викладена концепція Європейської політики сусідства. Її метою проголошено створення простору стабільності, безпеки й про-

цвітання як для самого ЄС, так і його сусідів, в тому числі, України. Європейська політика сусідства (ЄПС) не торкається питання потенційного членства, але вона пропонує сусіднім країнам привілейовані відносини, які дозволять брати участь у різних видах діяльності ЄС.

Для фінансування діяльності в рамках Європейської політики сусідства, з 2007 року запроваджено Інструмент європейського сусідства і партнерства (ІЕСП). З його прийняттям Україна отримала чимало нових програм та інструментів, спрямованих на модернізацію системи державного управління та підтримку політики європейської інтеграції. З огляду на зміст, розмір фінансування та процедуру ІЕСП для державних органів різного рівня, громадських організацій та наукових інституцій з'являється багато нових перспектив.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що в більшості цих робіт як вітчизняних, так і зарубіжних авторів, хоча в них віддзеркалені різноманітні аспекти становлення та розвитку Європейських Спільнот (В. Андрийчук, Н. Антонюк, Н. Мусіс В. Посельський, О. Шнирков), етапи розширення ЄС (Н. Буренко, В. Копійка, С. Шевчук), дослідження процесів європейської інтеграції в цілому, безпосередньо не йдеться про європейську інтеграцію України. Вирішенню науково-дослідних завдань здійснення української політики щодо європейських інтеграційних процесів, визначенню їх впливів на українське суспільство, проблемам входження України до європейських структур, присвячені праці таких вітчизняних дослідників, як В. Вакулич, І. Грицьак, О. Ковальова, О. Ляшенко, Г. Немира, О. Снігир та інших.

Проте питання використання різноманітних інструментів допомоги ЄС країнам-учасникам Європейської політики сусідства в цих роботах майже не досліджувались.

Метою статті є окреслення перспектив реалізації Україною свого європейського вибору з використанням можливостей Інструменту Європейського Сусідства і Партнерства.

Європейський вибір, європейська інтеграція залишаються стратегічним пріоритетом нашої країни. Підтвердженням цього є слова Президента України В. Януковича після зустрічі з Президентом Європейської Комісії Жозе Мануелем Баррозу: «Для України європейська інтеграція – ключовий пріоритет зовнішньої політики, а також стратегія здійснення системних соціально-економічних реформ» [1].

На думку голови Представництва ЄС в Україні Жозе Мануела Пінту Тейшейри, «Європейська інтеграція – це власне є процес реформ. Реформування повинно мати чіткі критерії прогресу, – саме вони стануть показниками успішності української влади» [2].

Європейський Союз підтримує реформи та перехідні процеси, що відбуваються в сусідніх країнах-партнерах, в основному через ІЕСП з його регіональними, двохсторонніми і транскордонними програмами та різноманітними інструментами багатостороннього співробітництва. Він побудований за географічним принципом та пристосований для здійснення ЄПС з бюджетом більш ніж 12 млрд. євро на період 2007-2013 рр.

Інструмент європейського сусідства і партнерства – фінансовий інструмент Європейського Союзу, що замінює такі інструменти, як TACIS, MEDA та ін. Правовою основою для нього є Регламент (ЄС) №1638/2006 Європейського Парламенту і Ради від 24 жовтня 2006 року, що встановлює загальні положення щодо його функціонування [3].

До 2007 року допомога Європейського Союзу країнам ЄПС надавалася в межах різних географічних програм, включаючи TACIS, MEDA, PHARE та ін. З 1 січня 2007 року уся допомога надається у рамках нового фінансового інструменту ЄС для країн, що охоплюються ЄПС, – Інструменту європейського сусідства і партнерства. Допомога викорис-

аналіз останніх досліджень і публікацій

виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

мета

виклад основного матеріалу

постановка проблеми